

Nr 91.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående försäljning av den under lantförsvarets förvaltning stående egendomen Arendala i Hardeberga socken av Malmöhus län; given Stockholms slott den 14 februari 1930.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Harald Malmberg.

Utdrag av protokollet över försvarsärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 14 februari 1930.

Närvarande:

Statsministern LINDMAN, ministern för utrikes ärendena TRYGGER, statsråden LÜBECK, BESKOW, LUNDBIK, BORELL, VON STEYERN, MALMBERG, LINDSKOG, BISSMARK, JOHANSSON, DAHL.

Departementschefen, statsrådet Malmberg anför:

Genom brev den 21 juni 1907 förordnade Kungl. Maj:t, att Södra skånska infanteriregementet skulle förläggas till Lund, så snart kasernetablissemang för regementet blivit därstädes uppfört, varjämte Kungl. Maj:t, med antagande av ett utav stadsfullmäktige i Lund avgivet anbud i fråga om upplåtelse av

Bihang till riksdagens protokoll 1930. 1 saml. 73 häft. (Nr 91.)

mark till kaserntomt, handexercisfält och skjutbana, bemyndigade arméförvaltningens fortifikationsdepartement att i enlighet därmed sluta avtal med staden. Dyligt avtal slöts den 15 och den 22 november 1907.

Genom nyssnämnda brev bemyndigades vidare fortifikationsdepartementet att för beredande av övningsfält för regementet för kronans räkning inköpa egendomen Arendala i Hardeberga socken och Torna härad av Malmöhus län. Enligt beslut den 16 oktober 1915 bemyndigade sedermera Kungl. Maj:t fortifikationsdepartementet att för det avsedda övningsfältets utvidgning sluta avtal med staden Lund om inköp för kronans räkning av följande mellan egendomen Arendala och de här nedan nämnda ängarna Räfthagen och Kungsmarkerna belägna fastigheter, nämligen skatteaugmentsängen Maskängen i Hardeberga socken, $\frac{1}{12}$ mantal Lilla Råby nr 10 eller Nilstorp nr 2 i Lunds socken samt ägototterna nr 81 och 82 inom Lunds stad. Slutligen föreskrev Kungl. Maj:t, i enlighet med av 1917 års riksdag lämnat medgivande (skrivelse nr 108), genom brev den 4 maj 1917, att till lantförsvaret, för att tilläggas Södra skånska infanteriregementets övningsfält, skulle överlämnas dels, räknat från den 14 mars 1917, de till Flyinge kungsgård i Södra Sandby socken hörande, under stuteriöverstyrelsens förvaltning dit-tills stående ängarna Räfthagen och Kungsmarkerna, jämväl benämnda Råby ängar, däri inbegripet det söder om järnvägen Lund—Revinge belägna området, dels ock den 14 mars 1918 den under domänstyrelsens förvaltning stående förra hospitalsegendomen Hardeberga nr 14, en äng, Koängen kallad, i Hardeberga socken.

Jämlikt 1925 års riksdags beslut rörande försvarsväsendets omorganisation har Södra skånska infanteriregementet förlagts till Skånska dragonregementets förutvarande etablissemang i Ystad.

Sedan särskilda utredningsmän tillkallats för att verkställa utredning och avgiva förslag till disposition genom försäljning eller annorledes av sådana lantförsvaret tillhöriga jordbruksfastigheter, lägerplatser, delar av lägerplatser eller andra fastigheter, vilka icke vidare kunna anses erforderliga för försvarets behov, hava dessa utredningsmän, vilka antagit benämningen *lantförsvarets markkommitté*, i skrivelse den 6 februari 1929 framlagt förslag i fråga om den framtida användningen av de tidigare till övningsfält för Södra skånska infanteriregementet avsedda fastigheterna invid Lund.

I infortrat utlåtande över markkommittéens förslag har domänstyrelsen med avseende å ovannämnda enligt Kungl. Maj:ts beslut den 4 maj 1917 till lantförsvaret överlämnade fastigheter anfört, att då dessa fastigheter, enligt vad av utredningen i ärendet framginge, icke vidare erfordrades för det ändamål, för vilket de överlåtits till lantförsvaret, styrelsen hölle före, att fastigheterna borde överlämnas till styrelsens förvaltning och att det borde ankomma på styrelsen att föranstalta om förslag till deras framtida disposition i den ordning, som beträffande andra under dess förvaltning ställda kronoegendomar vore stadgad. I enlighet härmed har Kungl. Maj:t den 29

november 1929 förordnat, att ifrågavarande till lantförsvaret överlåtna fastigheter skulle från och med tidpunkt, varom fortifikationsdepartementet ägde överenskomma med domänstyrelsen, ställas under domänstyrelsens vård och förvaltning.

Beträffande de övriga i övningsfältet ingående fastigheterna hava *lantförsvarets markkommitté* anfört i huvudsak följande.

Egendomen Arendala omfattade fastigheterna $\frac{1}{2}$ mantal Arendala nr 1 och 2, (Reg.-nr 1² och 1³ samt 2² och 2³), $\frac{1}{8}$ mantal Fiskenstrid nr 1, (Reg.-nr 1² och 1³), förr Hardeberga nr 8, $\frac{1}{8}$ mantal Knäholmen nr 1, (Reg.-nr 1² och 1³), förr Hardeberga nr 9, $\frac{1}{8}$ mantal Jutaslott nr 1, (Reg.-nr 1² och 1³), förr Hardeberga nr 10, $\frac{1}{3}$ mantal Yxnatorp nr 1, (Reg.-nr 1² och 1³), förr Hardeberga nr 6, samt $\frac{1}{4}$ mantal Kroneborg nr 1, (Reg.-nr 1² och 1³ samt 1⁶ och 1⁷), förr Arendala nr 3, samtliga belägna i Hardeberga socken. Egendomen hade förvärvats av Kungl. Maj:t och kronan genom köpebrev den 27 juni 1907 av grosshandlaren C. P. Larsson i Malmö för en köpeskilling av 289,900 kronor. Å köpet hade kronan erhållit lagfart vid Torna och Bara häradsrätt den 2 september 1907. Enligt vederbörligt gravationsbevis besvärades fastigheterna icke av andra in-teckningar än den, som däruti fastställdes den 19 januari 1874, § 36, och förnyats den 4 september 1882, § 16, för beståndet av en den 24 november 1873 dagtecknad avhandling, varigenom S. J. Sjöstedt till Lunds stad överlätit den ägaren av ifrågavarande fastigheter tillkommande rätt till vatten från Röglebäck, i den mån sådant för Lunds vattenlednings behov vore nödigt, samt förbundit sig underlåta eller tåla vissa i avhandlingen uppgivna åtgärder. Vid ett den 14 augusti 1848 fastställt laga skifte hade dessa fastigheter, med undantag av $\frac{1}{8}$ mantal Kroneborg nr 1, utlagts i två invid varandra belägna lotter, litt. A och litt. B, om respektive 73.6619 hektar och 113.9655 hektar. Utgården $\frac{1}{8}$ mantal Kroneborg (Reg.-nr 1⁶ och 1⁷) hade vid samma laga skifte likaledes utlagts under två bredvid varandra belägna lotter, litt. A och litt. B, om respektive 14,6012 hektar och 18,1925 hektar. Vid 1928 års fastighetstaxering hade fastigheterna åsatts ett sammanlagt taxeringsvärde av 340,000 kronor, varav å $\frac{1}{8}$ mantal Kroneborg belöpte 33,000 kronor.

Skatteaugmentsängen Maskängen i Hardeberga socken, utsocknefrälsehemmanet $\frac{1}{12}$ mantal Lilla Råby nr 10 eller Nilstorp nr 2 i Lunds socken samt de å en av kommissionslantmätaren Axel Nilsson år 1903 upprättad karta över Lunds stads östra fäladsmark inom staden Lund upptagna ägo- eller arrendelotterna nr 81 och 82 hade kronan förvärvat enligt köpekontrakt den 16 november 1915 och den 15 maj 1916. Enligt kontraktet skulle kronan i köpeskilling erlægga för egendomarna Maskängen och Nilstorp nr 2 inklusive åbyggnader m. m. 2,200 kronor för hektar samt för fäladslotterna nr 81 och 82 2,000 kronor för hektar. Vid erläggandet av köpeskillingarna för egendomarna Maskängen och Nilstorp skulle kronan få avdraga ett belopp av 37,500 kronor, motsvarande det beräknade värdet av mark om cirka 15 hektar, som staden Lund i kontraktet den 15/22 november 1907 med Kungl. Maj:t och kronan utfäst sig att kostnadsfritt tillhandahålla kronan till skjutbana, och skulle staden därigenom anses hava fullgjort sitt åtagande beträffande skjutbanan. Sedan genom av lantmätare verkställda uppmätningar utrönt, att egendomen Maskängen, även kallad Silfakra nr 21 eller Räfteu, innehölle 19,3540 hektar, $\frac{1}{12}$ mantal Nilstorp nr 2 6,3580 hektar och fäladslotterna nr 81 och 82 8,9280 hektar, hade köpeskillingslikvid verkställts. Därvid hade köpeskillingen för egendomarna Maskängen och Nilstorp enligt

ovan angivna grunder uppgått till 56,566 kronor 40 öre samt stadens stämpelkostnad för dess köp av egendomarna till 339 kronor. Efter avdrag av värdet av mark till skjutbana, 37,500 kronor, hade kronan sålunda för dessa egendomar till staden erlagt ett belopp av 19,405 kronor 40 öre. För fäladslotterna nr 81 och 82 hade kronan erlagt 17,856 kronor. Å fången hade kronan erhållit lagfart vid Torna och Bara häradsrätt den 30 april 1917 samt vid rådhusrätten i Lund den 13 augusti 1917. Enligt utfärdade gravationsbevis besvärades fastigheterna icke av några gravationer. Vid 1928 års fastighetstaxering hade fastigheterna åsatts följande taxeringsvärden: Maskängen 34,800 kronor, Nilstorp nr 2 14,300 kronor samt lotterna nr 81 och 82 18,000 kronor.

Vissa förberedande åtgärder hade redan vidtagits för försäljning av en del av ifrågavarande fastigheter. Sedan arrendatorn av Arendala gård, lantbrukaren Nils Nilsson, anhållit att efter verkställd värdering få inköpa denna egendom, hade Kungl. Maj:t enligt beslut den 25 november 1927 bemyndigat arméförvaltningens fortifikationsdepartement att dels verkställa värdering av egendomen Arendala samt $\frac{1}{12}$ mantal Lilla Råby nr 10 eller Nilstorp nr 2 och skatteaugmentsängen Maskängen, dels ock efter verkställd utredning i övrigt avgiva det förslag rörande egendomarnas försäljning eller disponerande på annat sätt, vartill utredningen kunde giva anledning.

I enlighet med av fortifikationsdepartementet lämnat uppdrag hade värderingen i fråga verkstälts i mars månad år 1928 av domänintendenten Sven Linders, riksdagsmannen Jöns Jönsson i Slätåker och fortifikationsdepartementets domäntjänsteman, ryttmästaren B. Grill. Värderingsnämnden hade emellertid under arbetets gång funnit åtskilliga skäl tala för att samtidigt träffa avgörande beträffande den framtida dispositionen även av fäladslotterna nr 81 och 82, varför jämväl dessa blivit föremål för värdering och medtagits i nämndens förslag.

Värderingsnämndens utlåtande hade beträffande de olika fastigheterna innehållit huvudsakligen följande.

Arendala egendom med undantag av utgården $\frac{1}{8}$ mantal Kroneborg nr 1. Huvudgården vore belägen cirka 6 kilometer från Lunds stad. Marken bestode dels av lermylla på lerbotten, dels av grusmylla på grusblandad alv eller grus; en del av marken i nordvästra delen vore starkt stenbemängd. Egendomens åbyggnader bestode av boningshus av tegel- och råstensmurar jämte två flygelbyggnader av tegel, stall- och ladugårdsbyggnad jämte vinkelbyggnader, huvudsakligen av tegel. loge av gjutmur, vagnslider m. m. samt två nyare stathus av tegel, samtliga dessa byggnader försedda med tegeltak och i gott skick. Härjämte funnes ett äldre stathus av brädbeklätt korsvirke. Byggnadsbeståndet kunde betecknas såsom gott, dock ej fullt tillräckligt framför allt beträffande logeutrymmet, vilket vore mycket knappt. Sammanlagda brandförsäkringssumman vore 158,000 kronor. Med hänsyn till byggnadsbeståndets och ägornas belägenhet hade det syntes värderingsnämnden lämpligast, att södra delen med därvarande åbyggnader försåldes i en lott och att den norra, obebyggda delen uppdelades och såldes till mindre jordbruk. Det bästa sättet syntes vara, att uppdelningen skedde så, att de å laga skifteskartan över fastigheten med röda siffror betecknade ägofigurerna nr 1—10 samt nr 24—30 finge utgöra den södra delen och återstående ägofigurerna nr 11—23 bildade den norra delen. Härvid komme 228 tunnland 29.5 kappland eller 113,0110 hektar att tilläggas gårdsbyggnaderna och 151 tunnland 5.1 kappland eller 74,6190 hektar att disponeras till obebyggda jordbrukslotter. Med utgång härifrån hade hemskiftet av egendomen saluvärderats på följande sätt:

Södra delen av Arendala:

60 hektar à 2,400 kr.	kronor 144,000:—
53,0110 hektar à 1,600 kr.	» 84,800:—
	<hr/>
	Summa kronor 228,800:—.

Norra delen av Arendala:

40 hektar à 1,000 kr.	kronor 40,000:—
34.6190 hektar à 800 kr.	» 27,695:20
	<hr/>
	Summa kronor 67,695:20.

$\frac{1}{8}$ mantal Kroneborg nr 1. Fastigheten hade ursprungligen utgjort utmark till Arendala, men vore numera till stor del uppodlad, samt vore belägen cirka 3 kilometer österut från huvudgården, under vilken den dock brukades. Av arealen, 33.6 hektar, utgjordes 22.9 hektar av åker och det övriga huvudsakligen av betesmark. Åkern bestode av grund svartmylla på sand eller mycket mager grusmylla på grusbotten. Betesmarken vore kal och stenig, i svackorna sur och kall. Fastigheten vore bebyggd med ett ganska bra hus av gjutmurar under tegeltak. Detta vore inrett dels till boningslägenhet om två rum och kök, dels till stall och loge. Brandförsäkringsvärdet vore 10,000 kronor. Byggnaderna vore visserligen icke tillräckliga för hela arealen, men ansåges likväl motivera, att lotten såldes som självständig brukningsdel. Fastigheten hade saluvärderats sålunda:

15 hektar à 800 kr.	kronor 12,000:—
7.9 hektar à 600 kr.	» 4,740:—
10.7 hektar à 300 kr.	» 3,210:—
	<hr/>
	Summa kronor 19,950:—.

Lotterna nr 81 och 82 i östra fälåden. Lotterna vore obebyggda, belägna utmed allmänna vägen Lund—Södra Sandby på ett avstånd av cirka 3 kilometer från stadens bebyggda delar. Marken vore odlad till åker och bestode av blandad ler- och grusmylla på hård och torr botten. Lotterna hade saluvärderats sålunda:

8.9280 hektar à 1,400 kr.	kronor 12,499:20.
--------------------------------	-------------------

Skatteaugmentsången Maskången. Fastigheten vore belägen utmed allmän väg och 4 kilometer från staden Lund. Marken bestode av blandad ler- och grusmylla på huvudsakligen grusbotten. Åkern vore i sin helhet insådd med flerårig gräsvall. Egendomen vore försedd med boningshus samt fyra uthusbyggnader av dels tegel eller lervägg, dels korsvirke under tak av halm eller papp. Byggnaderna, som vore brandförsäkrade för 15,000 kronor, hade betecknats såsom gamla och ganska svaga men å andra sidan för egendomen tillräckliga, vilket dock ej gällde, om i sambruk varande fastigheten Nilstorp nr 2 skulle fortfarande tillhöra. Saluvärderingen vore följande:

19.3540 hektar à 1,700 kr.	kronor 32,901:80.
---------------------------------	-------------------

$\frac{1}{12}$ mantal Nilstorp nr 2. Fastigheten, som vore belägen på båda sidor om allmänna vägen Lund—Södra Sandby, gränsade till lägenheten Maskången, med vilken den låge i sambruk. Åbyggnader saknades. Marken bestode huvudsakligen av grusmylla på grusbotten. Åkrarna vore helt igenlagda till flerårig gräsvall. Enär åbyggnaderna å Maskången vore otillräckliga för hela den brukade arealen, vore det fördelaktigare att sälja fastigheterna var för sig. Fastigheten hade saluvärderats sålunda:

6.3580 hektar à 1,100 kr.	kronor 6,993:80.
--------------------------------	------------------

Värderingsnämnden hade ansett sig böra förorda, att den ifrågasatta försäljningen utnyttjades i ändamål att skapa åtskilliga nya bruksdelar. En styckning torde emellertid ej lämpligen böra ske i statens hand, utan syntes med bättre resultat kunna överlätas åt länets egnahemsförening, vilken samtidigt med försäljningen kunde förmedla egnahemslån, varigenom försäljningen än ytterligare skulle underlättas. Enär endast södra huvuddelen av Arendalakomplexet, där arrendator funnes, ansåges kunna försäljas med hembuds rätt, hade beträffande övriga fastigheter allenast kunnat ifrågasättas antingen försäljning på offentlig auktion eller under hand. Den utvägen hade då syntes enklast och mest sympatisk, att Malmöhus läns egnahemsförening u. p. a., därest densamma vore villig därtill, finge till egnahemsbildning övertaga övriga fastigheter till de uppskattade värdena.

Värderingsnämnden hade alltså föreslagit:

att södra delen av Arendala hemskifte, omfattande ägofigurerna nr 1—10 samt 24—30 med en beräknad areal av 113,0110 hektar, försålles till nuvarande arrendatorn Nils Nilsson för en köpeskillning av 228,800 kronor; samt

att övriga saluvärderade fastigheter, nämligen norra delen av Arendala hemskifte, omfattande ägofigurerna nr 11—23 med en beräknad areal av 74,6190 hektar, Arendala utskifte $\frac{1}{8}$ mantal Kroneborg nr 1, lotterna nr 81 och 82 i östra fäladen, skatteaugmentsången Maskången samt $\frac{1}{12}$ mantal Nilstorp nr 2, hembjödtes till Malmöhus läns egnahemsförening u. p. a. för en köpeskillning av 140,040 kronor (motsvarande värderingssumman).

Efter anmodan från fortifikationsdepartementet hade chefen för södra arméfördelningen infordrat uppgifter från arrendatorn av Arendala gård samt från Malmöhus läns egnahemsförening, huruvida de önskade inköpa de värderade fastigheterna i enlighet med värderingsnämndens förslag.

I skrivelse den 30 juli 1928 hade arrendatorn Nils Nilsson anfört huvudsakligen följande: Enligt olika arrendekontrakt innehade han huvuddelen av Arendalakomplexet till den 14 mars 1932. Värderingsnämnden syntes hava utgått ifrån egendomen i dess befintliga skick med samtliga därå varande anläggningar samt antagit, att egendomen omedelbart kunde tillträdas. Då så icke vore förhållandet, syntes fixerandet av den slutliga köpeskillningen för ett omedelbart tillträddande endast kunna ske efter förhandlingar mellan parterna, och ville Nilsson därför giva en sammanfattande redogörelse för de förhållanden, som uppstått under hans arrendetid. Vid den 20 april 1917 hållen tillträdessyn hade synmännen konstaterat brister till ett uppskattat belopp av 4,686 kronor. Dessa brister vore numera samtliga botade och byggnaderna i allra bästa skick, varför han hade en fordran å nämnda belopp. Beträffande nybyggnader finge i första rummet nämnas, att Nilsson enligt fastställda ritningar uppfört stathus för fyra familjer. Då emellertid endast 29,000 kronor stått till förfogande och lägsta inkomna entreprenad-ansbud uppgått till 34,600 kronor, hade han, som icke kunnat undvara byggnaden, måst åtaga sig utförandet för förstnämnda summa. Då byggnadskostnaderna ännu det året varit höga, hade kostnaderna i själva verket uppgått till lägsta entreprenadansbudet, en mängd egna skjutsar oräknade. Härigenom hade han måst bidra till denna nybyggnad med lägst 5,600 kronor. Även om han icke på grund av gjort åtagande hade laglig rätt att fordra ersättning härför, syntes vid hembud någon hänsyn böra tagas härtill vid köpesummans bestämmande. Vid gården hade han år 1922 nybyggt dels ett mjölkkrum, dels vagnsport och redskapshus. Byggnaderna vore oavvisligen nödvändiga, emedan nödiga utrymmen härutinnan eljest ej förefunnos. Kostnaderna hade uppgått till över 7,000 kronor, men med hänsyn till åtnjuten nytta vore en ersättning av 5,000 kronor fullt rimlig. Vidare hade han år 1925 bekostat en utvidgning av kostallet med fullständig in-

redning för 16 kor samt i samband därmed nybyggt ett betmassehus, allt för en av sakkunnig beräknad kostnad av 2,400 kronor. Under arrendeåren hade han slutligen bekostat det äldre kostallets, häststallets och svinstallets fullständiga nyinredning och modernisering, allt för en kostnad av mer än 4,000 kronor. Efter avdrag för nyttan torde dessa förbättringar motsvara ett framtida värde av lägst 3,000 kronor. Under åren 1921—1927 hade täckdikning och vattenavledningsförbättring genomförts i en sådan omfattning och till sådana kostnader för arrendatorn, att de icke rimligen kunde bäras under arrendetiden utan borde räknas honom till godo vid köps avslutande. Arméförvaltningen hade visserligen bidragit med rörkostnaden till ett belopp av 17,108 kronor 63 öre, och hade han kontraktsevenligt varit skyldig utföra arbetet efter uppgjord plan. Men detta hans åtagande hade likvisst skett under tyst förutsättning, att han skulle komma att innehava arrendet på längre tid och på med hänsyn härtill avpassade villkor. Ungefär $\frac{2}{3}$ av dikningarna hade utförts så sent som under år 1927, men även beträffande det övriga arbetet hade ej tillräcklig tid förflutit för att han skulle hava återfått kostnaderna, vilka särskilt år 1921, då cirka 30 hektar hade dränerats, varit ytterst betungande. Inalles hade hans kostnader för efter fastställda planer utförda dikningar kommit att uppgå till 26,000 kronor. Även om han skulle kunna beräkna, att den högre avkastningen återbördade cirka 5,000 kronor av dessa kostnader, så återstode i vart fall ett belopp, som överstege 20,000 kronor. Utöver dessa efter godkänd plan utförda dikningar hade han under arrendeåren förbättrat och kompletterat den äldre dikningen. Därav hade icke så litet kommit på utmarken Kroneborg, vilken del icke tillhörde det honom nu erbjudna komplexet. Kostnaderna härför hade av honom beräknats i runt tal till 1,400 kronor. Härutöver finge anföras, att de stora dikningsarbetena självklart medfört åtskilliga kostnader beträffande planering och jordförbättring samt i vissa fall ändrad skiftesindelning. Dessa kostnader kunde anses vara lägt uppskattade med 2,700 kronor. Genom det anförda hade han velat visa, att till det saluvärde, vartill egendomen nu uppskattats i befintligt skick, hade han genom arbete och kostnader betydligt bidragit. Däri torde jämväl, utan möjlighet för uppskattningsnämnden att kunna särskilja, hava medräknats de byggnader, anläggningar och förbättringar, som han kunde hava att fordra vid ett blivande avträde av egendomen, utöver de kostnader, som han ytterligare nedlagt i tanke att under längre tid få innehava arrendet. Möjligen kunde de höga brandförsäkringsvärdena i någon mån hava bidragit till köpeskillingens storlek. Skulle så hava varit förhållandet, ville han fästa uppmärksamheten dels på att bland byggnaderna inginge två ganska dyrbara flygelbyggnader till boningshuset, vilka åtminstone icke för egendomen i förminskad omfattning hade så stort värde som brandförsäkringen av dem eller 20,000 kronor, dels på att byggnadsbeståndet över huvud vid gården med reducerad areal bleve åtskilligt större och dyrbarare än vad man normalt hade att räkna med. Det härigenom minskade värdet torde gott kunna beräknas till 20,000 à 25,000 kronor. Slutligen torde ett realiserande av planen på försäljningen av Arendal-komplexet bäst ske, genom att han omedelbart eller snarast möjligt avstode från arrendet. Med stöd av det anförda föresloge Nilsson därför, att han finge förvärva det honom erbjudna området för en köpeskillning av 185,000 kronor under villkor, att han dels förbunde sig att avstå från arrenderätten före kontraktstidens slut, dels även avstode från hållande av avträdessyn och därmed förenade ersättningskrav.

Malmöhus lüns egnahemsförening u. p. a. hade den 18 oktober 1928 förklarat sig godtaga det gjorda erbjudandet att inköpa de övriga värderade fastig-

heterna till värderingssumman, 140,040 kronor, under villkor, att nödigt jordförmedlingslån erhöles från statens jordförmedlingsfond.

Beträffande det till egnahemsföreningen hembjudna området hade frågan om den framtida dispositionen av detsamma kommit i ett helt annat läge. I skrivelse till markkommittén den 3 december 1928 hade kasernkommittén nämligen meddelat, att jämlikt en den 1 december 1928 träffad preliminär överenskommelse mellan kasernkommittén och representanter för Lunds stad hade, bland annat, bestämts, att staden såsom gottgörelse för de förluster, staden tillskyndats i anledning av regementets bortflyttning, skulle av kronan utan ersättning med äganderätt erhålla dels ägototterna nr 81 och 82 å stadens östra fäladsmark, dels ock fastigheterna $\frac{1}{12}$ mantal Lilla Råby nr 10 eller Nilstorp nr 2 samt skatteaugmentsången Maskången i Hardeberga socken. Sedan Malmöhus läns egnahemsförening underrättats om, att på grund av den sålunda av kasernkommittén träffade dispositionen föreningen endast kunde få inköpa Arendalakomplexets hemskifte, hade föreningens styrelse den 26 januari 1929 beslutat bordlägga ärendet för vidare utredning.

Vid sin behandling av frågan om den framtida dispositionen av de förut till övningsfält för Södra skånska infanteriregementet avsedda fastigheterna hade markkommittén utgått ifrån att, såsom exempelvis chefen för södra arméfördelningen i en den 8 augusti 1928 till arméförvaltningens fortifikationsdepartement avlåten skrivelse uttalat, samtliga ifrågavarande fastigheter numera vore obehövlige för lantförsvarets räkning. För kommittén hade sålunda återstått att undersöka, huruvida fastigheterna möjligen borde reserveras för något annat statsändamål, samt, därest så icke vore förhållandet, på vad sätt de lämpligen borde försäljas.

Beträffande *Arendala egendom* hade kommittén vid det besök, som kommittén avlagt på platsen, icke funnit någon anledning till erinran mot den av värderingsnämnden verkställda indelningen och värderingen av fastigheten. Den södra delen av egendomen med åbyggnaderna komme att utgöra en värdefull och väl bebyggd jordbruksegendom, medan av den norra lämpliga egnahemsplotter borde kunna erhållas. De värden, som åsatts den norra delen, syntes jämförelsevis låga, men med beaktande av att för en exploatering erfordrades utläggande av vägar och dessas iordningställande, hade kommittén funnit en försiktig värdering av området i fråga befogad.

Egendomen Arendala vore för närvarande i sin helhet utarrenderad till Nils Nilsson enligt tre särskilda arrendekontrakt, av vilka ett, gällande för tiden den 14 mars 1925—den 14 mars 1932, avsåge 60.149 hektar av södra delen med åbyggnaderna jämte utgården Kroneborg, ett, gällande för tiden den 14 mars 1927—den 14 mars 1932, avsåge 71.5 hektar och ett, gällande tiden den 14 mars 1928—den 14 mars 1932, avsåge 24.5 hektar. Arrendet uppginge sammanlagt till 9,069 kronor. Enligt samtliga arrendekontrakt ålåg det arrendatorn att efter laga syn vid avträdet avlämna fastigheterna i fullgott skick. Enligt § 5 i det andra av kontrakten ålåg det arrendatorn att under arrendetiden på sin bekostnad låta utföra dräneringsarbeten enligt en i februari 1927 av täckdikningsförmannen uppgjord täckdikningsplan, varav dock kostnaden för inköp av dräneringsrör med högst 7,434 kronor 52 öre skulle ersättas av kronan. Härjämte vore jakträtten å hela egendomen enligt särskilt kontrakt på ett år i sänder utarrenderad till Nilsson mot ett arrende av 25 kronor. Någon laga syn å fastigheterna hade icke förrättats sedan den 20 april 1917, då besiktning hållits å den del, som nu vore utarrenderad enligt det första av arrendekontrakten. Därvid hade byggnaderna påsynats brister till ett belopp av 4,506 kronor samt hävd och diken brister

till ett belopp av 180 kronor. Anmärkas borde, att Nils Nilsson för tiden till den 14 mars 1937 å arrende innehade den under domänstyrelsens förvaltning stående kronoegendomen 1 mantal Hardeberga nr 5.

Beträffande den framtida dispositionen av fastigheten hade även markkommitterade funnit det rimligt, att arrendatorn Nils Nilsson, som visserligen icke i kontrakten tillerkänts optionsrätt, lämnades tillfälle att förvärva den södra delen av Arendala gård. Däremot hade kommitterade icke ansett sig kunna till antagande förorda det av Nilsson avgivna anbudet å 185,000 kronor. Med undantag av ersättning för arrendets avträdande i förväg samt möjligen ersättning för viss nybyggnad hänförde sig nämligen de avdrag från det uppskattade värdet, som Nilsson påyrkat, till tidigare arrendekontrakt än de nu gällande och syntes vara preskriberade eller icke lagligen grundade, låt vara att billighetsskäl med visst fog syntes kunna åberopas för vissa av dem. Kommitterade, som emellertid ansett det av Nilsson yrkade avdraget under alla omständigheter för stort, hade inlett underhandlingar för att förmå honom att höja sitt anbud. Dessa förhandlingar hade resulterat i att Nilsson i skrivelse den 24 januari 1929, dock under förhållande att han funne sitt tidigare anbud väl motiverat, erbjudit sig inköpa södra delen av Arendalakomplexet med en areal av lägst 113 hektar mot en köpeskillning av högst 200,000 kronor under villkor, att tillträdet räknades från den 14 mars 1930, då han samtidigt skulle frånträda arrenderätten till hela Arendalakomplexet, dock så att han redan hösten 1929 efter skördens bärgande avstode från utskiftet Kroneborg samt norra delen av Arendala hemskifte, samt att han avstode från alla ersättningskrav för under arrendetiden å fastigheten verkställda förbättringar och i sammanhang härmed från avträdessyn vid fastighetens avlämnande. Vid anbudets avgivande hade Nilsson dock förutsatt, att kronan beredde honom rimliga betalningsvillkor, så att han exempelvis finge erlægga $\frac{1}{10}$ av köpeskillingen vid tillträdet samt därefter $\frac{1}{10}$ årligen av kapitalet jämte skälig ränta varje där- efter följande 14 mars, tills summan guldits.

Kommitterade funne sig icke kunna obetingat förorda antagandet av detta anbud samt ej heller kunna föreslå något bestämt belopp såsom skälig köpeskillning. Det av Nilsson fortfarande begärda avdraget från värderingssumman grundade sig nämligen å sådana förutsättningar för arrendavtalens ingående och övriga uppgörelser, vilka med någon grad av säkerhet kunde bedömas endast av den myndighet, som träffat avtalen med Nilsson. Kommitterade finge därför inskränka sig till att föreslå, att södra delen av Arendala hemskifte hembjödes Nilsson till inköp mot en köpeskillning, som bestämdes till värderingssumman, 228,800 kronor, minskad med skäligt belopp för arrenderättens avstående samt för övriga fordringar på grund av arrendet, enligt förslag av arméförvaltningens fortifikationsdepartement, dock att köpeskillingen för fastigheten efter dylikt avdrag i intet fall borde understiga 200,000 kronor. Beträffande utgården Kroneborg föreläge icke några skäl att påfordra avträde före den 14 mars 1930. Att märka vore, att enligt arrendekontrakten det åläge arrendatorn att vid avträdet utan ersättning lämna jorden på visst sätt besädd och höstbrukad. Någon anledning att eftergiva detta syntes icke föreligga vare sig beträffande utgården Kroneborg eller norra delen av Arendala hemskifte, liksom ej heller att eftergiva arrendatorns övriga skyldigheter enligt arrendekontrakten för tiden till den 14 mars 1930. Avträddandet syntes därför böra ske beträffande norra delen av Arendala först efter verkställt höstbruk enligt § 10 respektive § 8 i arrendekontrakten.

Mot det av Nilsson föreslagna sättet för köpeskillingens gäldande hade kommitterade icke något att erinra under förutsättning, att in-tecknad skuld-

förbindelse för ogulden köpeskilling lämnades å resterande beloppet löpande med fem procent ränta.

I fråga om norra delen av Arendala hemskifte föreläge för det dåvarande icke något anbud, men kommitterade hade anledning antaga, att Malmöhus läns egnahemsförening u. p. a. skulle inkomma med anbud på denna del enligt värderingen, 67,695 kronor 20 öre. Skulle emellertid egnahemsföreningen icke vilja förvärva området, föreställde sig kommitterade, att området ändock skulle kunna utan svårighet genom vederbörande myndighet försäljas till lägst det vid värderingen åsatta priset, antingen i sin helhet i samband med försäljningen av södra delen eller ock på lämpligt sätt indelat i lotter. Skedde försäljningen utan samband med försäljningen av södra delen, borde förbehåll göras om vägförbindelse över området från södra delen av Arendala egendom, så att förbindelse därifrån kunde erhållas med landsvägen mellan Lund och Södra Sandby.

Vad anginge $\frac{1}{3}$ mantal *Kroneborg nr 1*, hade kommitterade vid de verkställda undersökningarna kommit till den uppfattningen, att fastigheten lämpligen borde försäljas såsom en särskild jordbrukslägenhet till lägst det vid värderingen åsatta värdet, 19,950 kronor. Då någon styckning av fastigheten ej erfordrades samt densamma vore någorlunda tillfredsställande bebyggd, syntes ej skäl föreligga att under hand överlåta den till egnahemsföreningen, utan syntes försäljningen lämpligen böra ske efter skriftliga anbuds infordrande genom kungörelse i ortens tidningar. Anmärkas borde, att till kommitterade inkommit ett anbud å fastigheten lydande å 20,000 kronor. Om köparen så önskade, borde han få erlagga köpeskillingen på sätt föreslagits i fråga om södra delen av Arendala hemskifte.

Under återopande av det anförda föresloge kommitterade, att Kungl. Maj:t, efter inhämtande av riksdagens medgivande, beträffande den framtida dispositionen av ifrågakvarande fastigheter måtte besluta:

att Arendala egendoms hemskifte uppdelades i två lotter,

varav den södra delen, omfattande de med röda siffror å laga skifteskartan betecknade ägofigurerna nr 1—10 och 24—30, i areal innehållande cirka 113 hektar, hembjödtes egendomens nuvarande arrendator, Nils Nilsson, mot en köpeskilling, som Kungl. Maj:t efter arméförvaltningens hörande bestämde, dock lägst till 200,000 kronor, att erläggas med en tiondel vid tillträdet den 14 mars 1930 och en tiondel den 14 mars varje av nästföljande nio år, med skyldighet för köparen att å ogulden köpeskilling betala fem procent ränta samt under villkor i övrigt, att ägolotten försåldes i det skick den vid tillträdet befundes, att köparen å tillträdesdagen frånträdde arrenderätten till samtliga av honom arrenderade, lantförsvaret tillhöriga fastigheter, dock att norra delen av Arendala hemskifte utan rubbning av arrendatorns skyldigheter i övrigt enligt för denna del för tiden till den 14 mars 1930 gällande arrendekontrakt avträdtes redan efter verkställt höstbruk hösten 1929, att köparen avstode från alla ersättningskrav för under hans arrendetid å fastigheterna verkställda förbättringar, att köparen vid köpets avslutande avlämnade skuldförbindelse å ogulden köpeskilling löpande med fem procent ränta, att köparen vidkändes på ägolotten belöpande kostnader för dennas avstyckning, att köparen svarade för de å ägolotten för tiden efter tillträdesdagen belöpande onera och utskylder, samt att köparen ensam vidkändes alla med lagfart å fånget och andra med köpet förenade utgifter ävensom kostnaderna för inteckning i egendomen till säkerhet för berörda skuldförbindelse;

och den norra delen, omfattande de med röda siffror å laga skifteskartan betecknade ägofigurerna nr 11—23, i areal innehållande cirka 74.6 hektar, hembjödtes Malmöhus läns egnahemsförening u. p. a. till inköp enligt värde-

ringssumman, 67,695 kronor 20 öre — med förbehåll för ägaren av södra delen att över området erhålla lämplig väg till fyra meters bredd till områdets norra gräns — att tillträdas efter verkställt höstbruk år 1929 och senast den 14 mars 1930, under villkor, bland andra, att köparen betalade på området belöpande kostnader för dess avstyckning ävensom alla med lagfart å fånet och andra med köpet förenade utgifter;

att ¹/₈ mantal Kroneborg nr 1 (Reg.-nr 1⁶ och 1⁷) utbjödes till försäljning till den högstbjudande genom skriftliga anbuds infordrande genom kungörelse i ortens tidningar, dock lägst till värderingssumman, 19,950 kronor, att tillträdas den 14 mars 1930 under villkor, bland andra, att köparen, som hade att svara för de å fastigheten för tiden efter tillträdesdagen belöpande onera och utskylder samt ensam vidkändes alla med lagfart å fånet och andra med köpet förenade utgifter, skulle äga att erlagga köpeskillingen på sätt här ovan föreslagits beträffande södra delen av Arendala gård.

Därest hembudet icke skulle antagas av Nils Nilsson, syntes arrendetidens utgång den 14 mars 1932 böra avvaktas och södra delen av Arendala gård på lämpligt sätt utbudas till försäljning till den högstbjudande, att tillträdas nämnda den 14 mars, samt de föreslagna försäljningarna av övriga delar av egendomen framflyttas att äga rum med tillträde samma dag.

Skulle hembudet icke antagas av egnahemsföreningen, borde norra delen av Arendala hemskifte i samband med den södra delen erbjudas Nils Nilsson till inköp enligt det åsatta värdet eller eventuellt genom vederbörande myndighets försorg uppdelas i lämpligt antal lotter, vilka efter värdering försålles till den högstbjudande, dock så att köpeskillingen icke komme att understiga 67,695 kronor 20 öre.

De inflytande köpeskillingarna syntes böra inlevereras till statskontoret för att tillgodoföras lantförsvarets fond för byggnader och andra försvarsändamål.

Uti den 15 mars 1929 avgivet utlåtande i ärendet har *arméförvaltningens fortifikationsdepartement*, efter chefens för södra arméfördelningen hörande, anfört, bland annat:

Då, enligt vad i ärendet blivit upplyst, Arendala egendom, såväl hemskifte som utgård, ej erfordrades för lantförsvaret och något behov därav ej heller syntes förefinnas för annat statsändamål, vore från lantförsvarets sida visserligen ej annat att erinra mot, att i egendomen ingående fastigheter försålles, än att lantförsvarets arrendeinkomster därigenom komme att minskas och byggnadsanslaget på grund därav komme att behöva höjas, men ville departementet tillika framhålla, att departementet ej kunde tillstyrka, att denna fråga upptoges till slutlig behandling, förrän en fullt utarbetad plan för försäljningen föreläge, detta så mycket mer som någon brådska med försäljningen ej kunde anses vara för handen, då dels egendomen vore utarrenderad till den 14 mars 1932, dels egendomens arrendator — enligt vad departementet erfarit av arméförvaltningens domäntjänsteman, vilken vid flera besiktningar å egendomen haft tillfälle att därom göra sina iakttagelser — väl skötte egendomen, dels den för egendomen nu utgående arrendavgiften måste anses vara för kronan förmånlig, dels ock det arbete, som egendomens kvarblivande tillsvidare såsom tillhörande lantförsvaret i förvaltningshänsende förorsakade de militära myndigheterna, vore ringa.

För att en fullständig plan för försäljningen av ifrågavarande fastigheter skulle anses föreligga, saknades enligt departementets åsikt till en början ett fast anbud av arrendatorn Nilsson att köpa södra delen av Arendala hemskifte på villkor, som från kronans sida kunde anses skäliga. För så-

dant ändamål syntes departementet underhandlingar hava bort upptagas med Nilsson för att, om möjligt, av honom erhålla ett sådant anbud, gällande till viss tid, då ärendet, efter att hava förelagts riksdagen, hunnit slutbehandlas av Kungl. Maj:t. Såsom utgångspunkt vid dessa förhandlingar hade enligt departementets åsikt bort läggas de villkor, som kommitterade föreslagit för försäljningen, dock så, att köpesumman bort fixeras till jämnt 200,000 kronor.

Vidare hade, därest de med arrendatorn Nilsson förda förhandlingarna medfört sådant resultat, att anbud, som nämnts, kunnat erhållas av honom å södra delen av Arendala hemskifte och detta anbud befunnits skäligt, vid kommitterades utredning bort vara fogade dylika anbud även å norra delen av samma hemskifte från Malmöhus läns egnahemsförening u. p. a., arrendatorn Nilsson och andra lämpliga spekulanter, som eventuellt kunnat framträda, i den mån sådana anbud kunnat erhållas. Vid inforrande av dessa anbud syntes det departementet, att kommitterade bort lämna underrättelse om, att för köpet skulle gälla de villkor, som kommitterade i sin utredning föreslagit, samt att köpeskillingen, om så önskades, skulle få betalas under loppet av tio år, på sätt föreslagits i fråga om södra Arendala. För sin del ansåge fortifikationsdepartementet, att, om frågan om försäljning av norra delen av Arendala hemskifte nu skulle företagas till slutligt avgörande av statsmakterna, värderingssumman, 67,695 kronor 20 öre, skulle utgöra skälig köpesumma.

Slutligen hade, om så fördelaktiga anbud inkommit, att försäljning i båda nu nämnda fall ansetts kunna komma till stånd, skriftliga köpeanbud även å Arendala egendoms utgård, vilka anbud skulle vara bindande till tid, som ovan nämnts beträffande övriga delar av Arendala egendom, bort infordras och biläggas kommitterades utredning. Vid inforrande av dessa anbud, något, som lämpligen syntes bort kunna ske genom annons i ortens tidningar, hade underrättelse bort lämnas hugade spekulanter, att för försäljningen skulle gälla de villkor, som markkommitterade föreslagit. Enligt departementets åsikt skulle, därest försäljning av Arendala utgård nu skulle beslutas av statsmakterna, värderingssumman, 19,950 kronor, kunna anses som en skälig köpeskillning.

Sedan härefter domänstyrelsen anbefallts att avgiva utlåtande i ärendet, har styrelsen med skrivelse den 26 april 1929 överlämnat infortrade yttranden av domänintendenten och länsstyrelsen i Malmöhus län.

Domänintendenten har uttalat, att ett nytt förslag till fastigheternas disposition borde uppgöras. För åvägbringandet av en verkligt god lösning av frågan om den nybildning av mindre jordbrukslägenheter, som 1928 års värdering givit uppslag till, har domänintendenten ansett det vara fördelaktigt, om framför allt fastigheterna Maskängen och Nilstorp nr 2 men även ägotterna nr 81 och 82 — vilka, enligt vad markkommitterade upplyst, av kasernkommittén avsåges att överlätas å staden Lund — kunde disponeras i sammanhang med norra delen av Arendala egendom.

Länsstyrelsen har även ansett, att en överarbetning av markkommitterades förslag borde komma till stånd. Härvid borde tillses, att de skilda lotter, som skulle disponeras till försäljning, erhöles gränserna noggrant bestämda. Framför allt vore det betydelsefullt, att möjligheterna för avstyckning av till försäljning ifrågasatta områden undersöktes. Lantmätare borde förordnas att biträda vid överarbetningen av markkommitterades förslag, så att den

ämbetsmyndighet, som i sinom tid skulle utfärda köpehandlingarna å lotterna, kunde göra detta utan tidsutdräkt och utan att svårigheter av lantmäteriteknisk art trädde emellan. Framläggande av definitivt förslag skulle lämpligen kunna överlämnas åt domänverkets organ, som torde äga den största sakkunskapen på området.

Domänstyrelsen har för egen del anført, att i markkommitterades skrivelse berörda fastigheter, vilka direkt förvärvats för lantförsvarets räkning, ej syntes vara av sådan beskaffenhet, att de borde förvärvas av domänfonden för skogsväsendets eller annat dess ändamål. Styrelsen har förklarat sig biträda länsstyrelsens uttalande om lämpligheten av en överarbetning av markkommitterades förslag och ett fullständigande av detsamma särskilt i de av länsstyrelsen framhållna avseenden. Arbetet härmed har domänstyrelsen ansett kunna överlämnas åt domänverkets organ, eventuellt med biträde av vissa sakkunniga, dock att kostnaderna härför ej borde drabba domänfonden såsom ovidkommande förvaltningen därav. Domänstyrelsen har slutligen uttalat, att i fråga om fastigheternas försäljning och vid uppgörande av plan därför skulle enligt styrelsens mening kunna tillämpas de grunder för försäljning av under styrelsens förvaltning stående kronojord, som underställts 1929 års riksdag (prop. nr 138) och vore avsedda att träda i kraft den 1 juli 1929.

Arméförvaltningens fortifikationsdepartement har i förnyat utlåtande den 19 juni 1929 förklarat sig icke hava något att erinra mot att en eventuell överarbetning av markkommitterades förslag uppdroges åt domänverkets organ. Beträffande möjligen uppkommande kostnader för den ifrågasatta överarbetningen har departementet anført, att dessa borde gäldas av medel, som komme att inflyta genom markområdenas försäljning. Intill dess medel sålunda influtit, syntes ifrågavarande kostnader böra förskottsvis bestridas av till departementets förfogande stående medel.

Sedan Södra skånska infanteriregementet numera förlagts till Ystad, har försvarsväsendet icke något behov av de för beredande av övningsfält åt nämnda regemente förvärvade eller till lantförsvaret överlåtna fastigheterna vid Lund. Inledningsvis har jag erinrat, att Kungl. Maj:t redan meddelat beslut om överflyttning till domänstyrelsens förvaltning av de fastigheter, som, i enlighet med riksdagens medgivande, jämlikt kungl. brev den 4 maj 1917 överlätits till lantförsvaret för att tilläggas ifrågavarande övningsfält. Vad angår de övriga delarna av övningsfältet, har, såsom förut nämnts, mellan kasernkommittén och Lunds stad träffats en preliminär överenskommelse, enligt vilken kronan skall, såsom gottgörelse i anledning av regementets bortflyttning, till staden överlåta fastigheterna Maskängen och Nilstorp nr 2 samt ägototterna nr 81 och 82. Detta ärende avses att framdeles underställas Kungl. Maj:ts prövning. Däremot synes redan nu böra upptagas frågan om den framtida dispositionen av egendomen Arendala med utgårderna Kroneborg.

Departements-
chefen.

Sistnämnda fastigheter hava av domänstyrelsen ansetts icke vara av den beskaffenhet, att de borde förvärvas av domänfonden. Vid sådant förhållande och då fastigheterna icke heller eljest synas kunna komma till lämplig användning för något statligt ändamål, torde desamma böra försäljas.

Huvuddelen av Arendala egendom har alltsedan den 14 mars 1917 innehafts på arrende av egendomens nuvarande arrendator, Nils Nilsson, och har han, enligt vad fortifikationsdepartementet vitsordat, väl hävdat densamma. Såsom av markkommitterade föreslagits, torde södra delen av egendomens hemskifte, omfattande de å den av kommitterade åberopade laga skifteskartan med röda siffror betecknade ägofigurerna nr 1—10 samt 24—30 och i areal innehållande omkring 113 hektar, böra hembjudas Nilsson. Köpeskillingen synes böra bestämmas till 200,000 kronor. Nilsson har i skrivelse till markkommitterade den 27 januari 1930 förklarar sig vidhålla det av honom den 24 januari 1929 avgivna, i markkommitterades skrivelse omförmälda anbudet att inköpa södra delen av egendomens hemskifte, men nu uttalat önskemålet, att tillträdesdagen måtte framflyttas till den 14 mars 1931 samt att arrenderätten till norra delen av hemskiftet och utgården Kroneborg icke måtte upphöra förrän sistnämnda 14 mars. Som någon anledning till erinran häremot icke synes mig föreligga, och då jag i övrigt finner mig kunna i huvudsak biträda vad markkommitterade härutinnan föreslagit, tillstyrker jag, att södra delen av egendomens hemskifte försäljes till Nilsson mot en köpeskillning av 200,000 kronor, att erläggas med en tiondel vid tillträdet den 14 mars 1931 och en tiondel den 14 mars varje av nästföljande nio år, med skyldighet för köparen att å ogulden köpeskillning betala fem procent ränta samt under villkor i övrigt, att ägolotten försäljes i det skick, vari den vid tillträdet finnes, att köparen å tillträdesdagen frånträder arrenderätten till övriga delar av egendomen, att köparen avstår från alla ersättningskrav för arrenderätten ävensom för under hans arrendetid å fastigheterna verkställda förbättringar, att köparen vid köpets avslutande avlämnar skuldförbindelse å ogulden köpeskillning löpande med fem procent ränta, att köparen svarar för de å ägolotten för tiden efter tillträdesdagen belöpande utskylder och andra onera, att köparen ensam vidkännes alla kostnader för avstyckning av ägolotten samt lagfarts- och andra med köpet förenade utgifter ävensom kostnaderna för in-teckning i ägolotten till säkerhet för berörda skuldförbindelse.

Vad angår återstoden av egendomens hemskifte, omfattande de å laga skifteskartan med röda siffror betecknade ägofigurerna nr 11—23 och i areal innehållande omkring 74.6 hektar, samt utgården Kroneborg, som angivits innehålla 33.6 hektar, förordar jag, i anslutning till den av domänstyrelsen uttalade meningen, försäljning av berörda områden i enlighet med de grunder för försäljning av kronoegendomar m. m., vilka godkänts av 1929 års riksdag och varom bestämmelser meddelats genom förord-

ningen den 6 juni 1929 (nr 176) angående försäljning i vissa fall av kronoegendom m. m. samt kungörelsen samma dag (nr 179) med tillämpningsföreskrifter till förordningen. Det synes mig ändamålsenligt, att bestyret härmed överlämnas åt domänverkets organ med biträde av en representant för arméförvaltningens fortifikationsdepartement.

Den av markkommitterade gjorda erinran om behovet av viss vägförbindelse från södra delen av egendomen torde böra beaktas vid blivande avstyckningsförrättning.

De inflytande köpeskillingarna böra, efter avdrag av försäljningskostnaderna, tillgodoföras lantförsvarets fond för byggnader och andra försvarsändamål.

På grund av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att södra delen av Arendala egendoms hemskifte, omfattande de å laga skifteskartan med röda siffror betecknade ägofigurerna nr 1—10 och 24—30, må försäljas till egendomens arrendator, Nils Nilsson, mot en köpeskilling av 200,000 kronor och på de övriga villkor, som av mig ovan angivits;

att övriga delar av egendomen må försäljas enligt förut omförmälda grunder för försäljning i vissa fall av kronoegendom m. m.; samt

att inflytande köpeskillingsmedel må, sedan försäljningskostnaderna avdragits, tillgodoföras lantförsvarets fond för byggnader och andra försvarsändamål.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten lämna bifall samt förordnar, att proposition av den lydelse bilaga vid detta protokoll utvisar skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

A. Lindman.